

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ช่วยให้
ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติจากการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
คือภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ ภาษา
ต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สุขศึกษาและพลศึกษา มาบูรณาการ
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ตามหลักสูตรแกนกลางมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน
เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างให้เป็น
ผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์
เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (สำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา, 2555, หน้า 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำเอกสารประกอบ
หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น 5 เล่ม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
ทั้งระดับชาติ ท้องถิ่น และสถานศึกษาได้มีความเข้าใจชัดเจนในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ
สำหรับเล่มที่ 4 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระบุว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ประกอบด้วย 3 กิจกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 3) ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว
กิจกรรมนักเรียน และ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผลรวมสุดท้ายของ
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาที่เป็นองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่
สมบูรณ์ (Holistic) โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 กิจกรรมต้องมีเป้าหมายกิจกรรม
ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่าง
รอบด้าน เต็มศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและ

วุฒิภาวะ เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่างๆ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และเป็นกิจกรรมที่ยืดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้านและหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2555, หน้า 2) โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญในการเสริมการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติจากการเรียนรู้รอบด้านเพื่อให้หลักสูตรสามารถพัฒนาผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีพหุปัญญาของ Howard Gardner อธิบายว่าความสามารถทางสติปัญญา ต้องรวมความสามารถด้านดนตรี ด้านมิติสัมพันธ์ และด้านปฏิสัมพันธ์ด้วย ทั้งนี้ Gardner แบ่งความสามารถทางสติปัญญาออกเป็น 8 ด้าน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า ง.-ช.) เรียกว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ได้แก่ 1) ความสามารถด้านภาษา (Verbal/Linguistic Intelligences) 2) ความสามารถในการใช้เหตุผลการคิดคำนวณ (Logical/Mathematical Intelligences) 3) ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ (Visual/Spatial Intelligences) 4) ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย (Body/Kinesthetic Intelligences) 5) ความสามารถด้านดนตรี (Musical/Rhythmic Intelligences) 6) ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligences) 7) ความสามารถในการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligences) และ 8) ความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติ (Natural Intelligences) จะเห็นว่าทฤษฎีเกี่ยวกับความฉลาด หรือปัญญาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ปัญญาสามารถเพิ่มพูนได้ ปัญญาไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้แต่จะเห็นได้จากการกระทำและการแก้ปัญหา และปัญญามีหลายประเภท (พหุปัญญา) การวัดระดับปัญญาจะต้องวัดในสภาพความเป็นจริงในชีวิต และใช้ปัญญาในการเข้าใจความสามารถของมนุษย์และให้นักเรียนได้เห็นแนวทางที่จะส่งเสริมความสำเร็จในด้านต่างๆ ได้ ทุกคนเกิดมาพร้อมด้วยปัญญาซึ่งสามารถปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มพูนได้ บางคนมีจุดเด่นในปัญญาหลายกลุ่มและมีจุดด้อยในหลายกลุ่มปัญญา และในการทำงานบางอย่างก็ต้องใช้ปัญญาหลายด้าน เช่น การเล่นเปียโนต้องใช้ปัญญาถึง 3 ประเภท (อารี สัณห์ทวี, 2552, หน้า 63) คือ ด้านดนตรี ด้านร่างกายและด้านมิติ เพราะต้องสังเกตคีย์ดนตรีและเสียงที่ผลิตออกมา และถ้าเล่นเป็นวงก็ต้องสังเกตใบหน้าท่าทางของเพื่อนร่วมวงซึ่งเป็นปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ ทฤษฎีพหุปัญญาจึงเป็นทฤษฎี

ที่มุ่งส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในทุกด้าน โดยคำนึงถึงศักยภาพที่แตกต่างกันของผู้เรียน ดังนั้น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมของปัญญาในทุกๆ ด้านตามทฤษฎีนี้จึงมีความน่าสนใจ เพราะไม่เน้นความเก่งด้านวิชาการหรือตำราตามค่านิยมดั้งเดิมแต่เน้นส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

จากผลการศึกษาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555) พบว่า ผู้บริหารขาดความชัดเจนในวิธีการ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ นักเรียนให้ความสนใจน้อย ครูให้ความสำคัญกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนน้อยมากและนำเอาชั่วโมงกิจกรรมไปสอนวิชาหลัก ครูบางคนไม่ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนส่วนใหญ่จะเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นความรู้ การสอบแข่งขัน สถานศึกษาบางแห่งใช้เวลาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไปทำกิจกรรมอื่น สถานศึกษาขาดครูที่รับผิดชอบ ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะการจัดกิจกรรมและไม่สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่นๆ ได้ และที่สำคัญขาดตัวอย่างในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมย่อยอย่างเป็นรูปธรรม โดยแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น ครูต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ได้กล่าวไว้ในหนังสือวิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 โดยยกมาจากหนังสือ 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times ซึ่งได้ระบุคุณลักษณะ 8 ประการของเด็กสมัยใหม่ไว้ ดังนี้ 1) มีอิสระที่จะเลือกสิ่งที่ตนพอใจ แสดงความคิดเห็น และลักษณะเฉพาะของตน 2) ต้องการดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้ตรงตามความพอใจ และความต้องการของตน 3) ตรวจสอบหาความจริงเบื้องหลัง 4) เป็นตัวของตัวเองและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อรวมตัวกันเป็นองค์กร 5) ความสนุกสนานและการเล่นเป็นส่วนหนึ่งของงานการเรียนรู้ และชีวิตทางสังคม 6) การร่วมมือ และความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของทุกกิจกรรม 7) ต้องการความเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูล และตอบคำถาม 8) สร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต นอกจากนี้ยังได้ระบุไว้ว่า Multiple Intelligence มนุษย์มีพหุปัญญา เด็กแต่ละคนมีความถนัดหรือปัญญาที่ติดตัวมาแต่กำเนิดต่างกัน รวมทั้งสไตล์การเรียนรู้ก็ต่างกัน จึงเป็นความท้าทายต่อครูในการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และจัดให้การเรียนรู้ส่วนหนึ่งเป็นการเรียนรู้เฉพาะตัว (วิจารณ์ พานิช, 2555)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งผลต่อพหุปัญญา เป็นไปตามที่กล่าวไว้ในทฤษฎีของ Gardner ที่แบ่งความสามารถพิเศษทั้ง 8 ด้าน (Eight Intelligences) ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ความสามารถพิเศษที่เกี่ยวข้องกับภาษา ได้แก่ วาจา/ภาษา (Verbal/Linguistic) และ ดนตรี/จังหวะ (Musical/Rhythmic) 2) ความสามารถพิเศษที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ ได้แก่ ตรรกะ/คณิตศาสตร์ (Logistic/Mathematical) ทักษะสัมพันธ์/มิติสัมพันธ์ (Visual/Spatial) ร่างกาย/การเคลื่อนไหว (Bodily/Kinesthetic) และ ธรรมชาติ (Naturalist) 3) ความสามารถพิเศษที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ได้แก่ การรู้จักตนเอง (Intrapersonal) และ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal) ดังนั้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลายจึงเป็นการช่วยเหลือทางวิชาการ และต่อยอดพัฒนาการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตตามทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner

บริบทของการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเอกชนแตกต่างกันไปจาก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบการบริหารซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่จะ เอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาเอกชนเป็นไปตามหลักการ สำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 7) คือ เป้าหมายของกิจกรรมชัดเจนเป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มตาม ศักยภาพ ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ในลักษณะต่างๆ รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กรและหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้ใช้ความสามารถให้เป็นประโยชน์ ต่อชีวิตอย่างมากที่สุดด้วยการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและ ความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลตามทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะช่วยส่งเสริมเกื้อกูลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม ด้วยการบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลรวมสุดท้ายคือผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ (Holistic) โดยกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจะส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น การวิจัยของอังคณา เลิศบุญลักษณ์ (2556) ที่ศึกษาผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ ของนักเรียนชั้นอนุบาลที่ 2 โรงเรียนบ้านปางปอย อำเภอฝาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียน

ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะ ระหว่างสัปดาห์ที่ 1-10 มีผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในระดับคุณภาพเพิ่มขึ้นและนักเรียนมีความก้าวหน้าของความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับกุลธิดา เหมาเพชร (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนพลศึกษาโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษาของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษาสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนยังนับเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละโรงเรียน ดังเช่น ผลการวิจัยของเกื้อกุล ศรีสวัสดิ์ (2549) ที่ทำการศึกษาการบริหาร และแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนวัดวังศาลา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle) ของโรงเรียนวัดวังศาลาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมแนะแนว ควรกำหนดกำหนดชั่วโมงและจัดห้องแนะแนวให้ชัดเจน จัดอบรมและศึกษาดูงาน ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ ควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ความพร้อมของโรงเรียน จัดหาแบบทดสอบความถนัด จัดกิจกรรมส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์และส่งเสริมความเป็นไทย ส่งต่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษให้มีการนิเทศ กำกับอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุง ส่วนกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี ควรจัดอบรมสัมมนาครู ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือในระดับต่างๆ ควรให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ มีกฎระเบียบการแต่งกาย และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพื่อให้ได้องค์ประกอบและวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมย่อยอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครูและช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ต่อไป

คำถามวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอะไรบ้าง
2. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนมีลักษณะอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม หรือไม่อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้น

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยจะทำให้ได้รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการสร้างเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหลากหลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และ/หรือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
3. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการสร้างเครือข่ายการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อความร่วมมือ ความช่วยเหลือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนเป็นที่พึ่งทางวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรม อีกทั้งสถานศึกษาหลายแห่งสามารถทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้บุคลากร นักเรียน มีประสบการณ์ร่วมกับเพื่อนต่างโรงเรียน
4. ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาโดยบูรณาการเข้ากับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วย

1.1 แนวคิด ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ ความสามารถพิเศษทั้ง 8 ด้าน (Eight Intelligences) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1) ความสามารถพิเศษที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาษา ได้แก่ วาจา/ภาษา (Verbal/Linguistic) และดนตรี/จังหวะ (Musical/Rhythmic) กลุ่มที่ 2) ความสามารถพิเศษที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ ได้แก่ ตรรกะ/คณิตศาสตร์ (Logistic/Mathematical) ทิศนสัมพันธ์/มิติสัมพันธ์ (Visual/Spatial) ร่างกาย/การเคลื่อนไหว (Bodily/Kinesthetic) และ ธรรมชาติ (Naturalist) กลุ่มที่ 3) ความสามารถพิเศษที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ การรู้จักตนเอง (Intrapersonal) และ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Interpersonal)

1.2 การศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ.2549-2553) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในภาพรวมระดับ ดีมาก 3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.2.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการรู้จัก เข้าใจ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถวางแผนการเรียนและการประกอบอาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตในสังคมสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.2.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปัน โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหารและ 2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

1.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในลักษณะอาสาสมัครเพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเมตตา กรุณา เสียสละ และมีจิตสาธารณะเพื่อช่วยสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตามหลักการศึกษา

ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์หลากหลายรูปแบบ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะจิตอาสา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งเป็น 3 ระยะ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระยะ มีดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย

ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูง ประจำสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 5 คน และผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ.2549–2553) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ระดับประถมศึกษา 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี และเป็นผู้ที่ประสบผลสำเร็จในด้าน การบริหารโรงเรียนเอกชนเป็นที่ประจักษ์ โดยได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ. 2549–2553) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ กลุ่มเป้าหมายในระยะนี้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 คน โดยเลือกจาก 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารโรงเรียนเอกชนจำนวน 8 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ได้รับผลการประเมินรอบสองจาก สมศ. ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก จำนวน 5 คน และผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2) นักวิชาการ จำนวน 6 คน ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก เป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษในสถาบัน

ระดับอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีประสบการณ์ด้านการสอนสาขา การประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปีกลุ่มที่ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน จำนวน 10 คนที่จัดการศึกษาโรงเรียนในระบบ ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาหรือตั้งแต่ระดับ อนุบาลถึงมัธยมศึกษาโดยมีประสบการณ์ด้านการบริหาร ไม่น้อยกว่า 10 ปี และเป็นผู้ที่ ประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียนเอกชนที่ได้รับผลการประเมินรอบสอง จาก สมศ.ในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก

2.3 ระยะที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ในระยะนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการและครูที่รับผิดชอบหรือครูที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการและ งานกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 18 จังหวัด ที่จัดการศึกษาโรงเรียนในระบบ ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาหรือตั้งแต่ระดับ อนุบาลถึงมัธยมศึกษา และได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ.2549–2553) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ดี และระดับ ดีมาก จำนวน 200 โรงเรียนๆ ละ 2 คน รวม 400 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริม พหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของ นักเรียนโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยได้ศึกษาภายใต้แนวคิดทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีระบบของ Lunenburg, F.C. & Ornstein, A.C. (1996) เป็นทฤษฎีที่ เป็นพื้นฐานขององค์การทางการศึกษาและโรงเรียนภายใต้การปฏิบัติการของ 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน งบประมาณ 2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) ได้แก่ กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ 3) ปัจจัยนำออกหรือผลผลิต (Output) ได้แก่ ความสามารถพิเศษหรือ ทักษะของนักเรียนและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ข้อมูลย้อนกลับ(Feedback)

2. ทฤษฎีของ Howard Gardner (วนิษา เรช, 2550, หน้า 21–24) ที่กล่าวถึง พหุปัญญาหรืออัจฉริยภาพหลายประการของมนุษย์ ประกอบด้วยปัญญา 8 ด้าน ได้แก่

- 1) อัจฉริยภาพทางด้านภาษาและการสื่อสาร(Linguistics Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อบรรลุเป้าหมาย
- 2) อัจฉริยภาพด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily–kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการแก้ปัญหา ถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกและความสามารถในการมองในการประสานสัมพันธ์ในการเคลื่อนไหวร่างกาย
- 3) อัจฉริยภาพด้านมิติสัมพันธ์และการจินตภาพ (Spatial Intelligence) หมายถึง การสร้างภาพในจินตนาการและนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน รู้จักและใช้แบบแผนของที่วางได้อย่างเหมาะสม
- 4) อัจฉริยภาพด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical–Mathematical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ตัวเลข มีความไวในการเห็นความสัมพันธ์แบบแผน ตรรกวิทยาการคิดเชิงนามธรรมและการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล
- 5) อัจฉริยภาพด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจตนเอง การชื่นชมความรู้สึก ความกล้าและแรงเสริมของตนเอง
- 6) อัจฉริยภาพด้านมนุษยสัมพันธ์และการเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถเข้าใจเกี่ยวกับความตั้งใจ การกระตุ้นและแรงปรารถนาของผู้อื่น
- 7) อัจฉริยภาพด้านดนตรีและจังหวะ (Musical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ทักษะในการแสดงออก การแต่งเพลงหรือดนตรี การชื่นชมแบบแผนของดนตรี
- 8) อัจฉริยภาพด้านการเข้าใจธรรมชาติ (Natural Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ พืช สัตว์ ธรณีวิทยาและสิ่งแวดล้อม

3. ทฤษฎีเชิงระบบของการกำหนดมาตรฐานของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาก่อนประถมศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 3) ประกอบด้วย 1) ปัจจัยเกื้อหนุน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู สภาพแวดล้อม 2) กระบวนการ ได้แก่ การบริหารและการจัดการ การจัดองค์กรการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน การสนับสนุนจากชุมชน การร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน

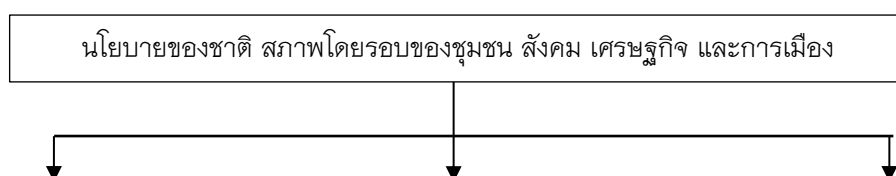
3) ผลผลิต คือ คุณภาพผู้เรียน

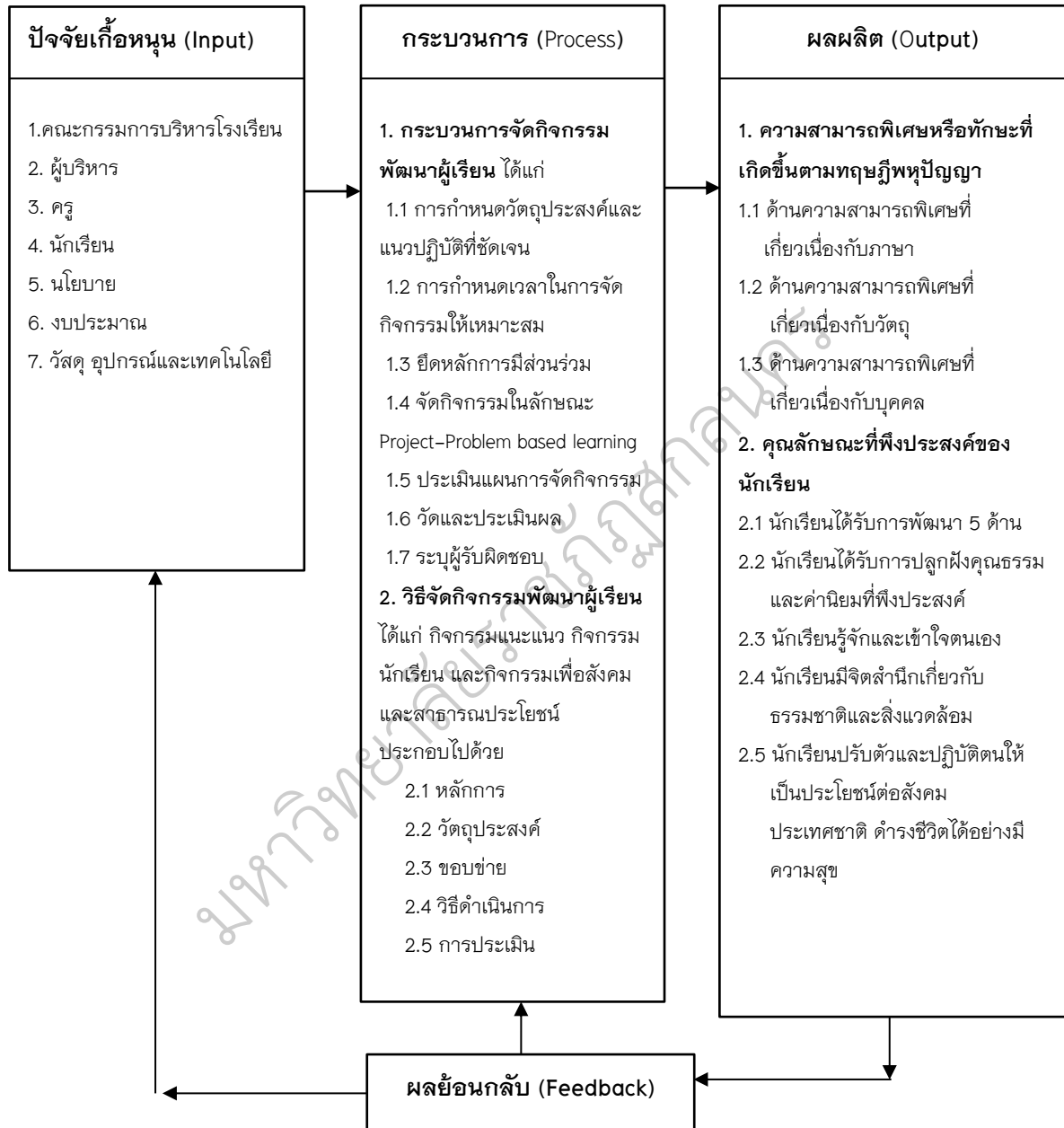
4. ทฤษฎีการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรของ Sallis E. (1993) องค์ประกอบมี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นโยบาย งบประมาณ และสภาพแวดล้อม 2) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การบริหารและการจัดการศึกษา การจัดองค์กร การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การสนับสนุนจากจากชุมชนท้องถิ่น และการร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน 3) ด้านปัจจัยส่งออก (Output) ประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้รับบริการ 4) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย การประเมินองค์กร และข้อมูลจากการควบคุมดูแล และการประเมินผลลัพธ์ 5) ด้านสิ่งแวดล้อมของระบบ ประกอบด้วย นโยบายของชาติ และสภาพโดยรวมของชุมชน เศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง

5. ทฤษฎีหลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นสิ่งที่ผู้สอนไม่ได้ตั้งใจจะสอน แต่เกิดขึ้นเองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน อาจจะเป็นในระดับครอบครัวโดยมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันนานๆ ไป ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามประสบการณ์ที่ได้รับจากในห้องเรียน หรือในบ้าน หลักสูตรแฝงมีผลต่อผู้เรียนทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น วัฒนธรรมของสถาบันศึกษา คำขวัญของโรงเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนรวม ทั้งเอกสาร หนังสือ ตำราและสื่อการสอนทุกอย่างทุกประเภทตลอดจนบุคลิกลักษณะ ทักษะ ค่านิยมและการแสดงบทบาทหน้าที่ทางสังคม (Social Role) ของบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งของครูซึ่งเป็นผู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ด้วยมากที่สุด ซึ่งมีผลต่อความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill/Psychomotor) และที่สำคัญคือ มีผลต่อการเพาะบ่ม (Instillation) คุณลักษณะด้านเจตคติ (Affective Characteristics) ของผู้เรียน หลักสูตรแฝงจะไม่ถูกเปิดเผยโดยผู้สอน แต่ผู้เรียนจะสามารถรับรู้ได้จากกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีสมรรถนะหลัก (Core Competency) ในการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตร (Kalb, K., A., 2008, pp.217-219) สอดคล้องกับอุทัย ดุลยเกษม (2551) ที่กล่าวไว้ว่า หลักสูตรแฝงคือ สิ่งที่อยู่นอกเหนือหลักสูตร แต่สามารถถ่ายทอดไปถึงนักเรียนได้อย่างประหลาด และเนื้อหาของหลักสูตรแฝงนั้นมิได้เกิดขึ้นในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นจากระบบโรงเรียนที่นักเรียนอยู่ด้วย เช่น ถ้าโรงเรียนแห่งนั้นมีแต่กิจกรรมฟุ้งเฟ้อ ฉาบฉวย นักเรียนโรงเรียนนั้นก็ย่อมเรียนรู้คุณค่าความพึงเพ้อ ฉาบฉวยไปด้วย

จากแนวคิดทั้ง 5 แนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ได้องค์ประกอบ 3 ด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมพัฒนาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยเกื้อหนุน (Input) ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน นโยบาย งบประมาณ และสภาพแวดล้อม 2) ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และวิธีจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ความสามารถพิเศษและทักษะของนักเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน และความพึงพอใจของผู้รับบริการและชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

**รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญา
ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

ภาพประกอบ 1 ร่างกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. รูปแบบ หมายถึง ข้อความที่อธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นอย่างมีรูปแบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียน และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งมี 3 กิจกรรม ดังนี้

2.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นสามารถวางแผนการเรียนการเลือกอาชีพรวมทั้งการดำเนินชีวิตสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการส่งเสริมพหุปัญญาด้านที่ 2 ความฉลาดทางด้านตรรกะ (Logical-mathematic intelligence) และด้านที่ 7 ความสามารถในการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligences)

2.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มี 2 กิจกรรม คือ (1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมผู้นำเพื่อประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร และ (2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม สอดคล้องกับการส่งเสริมพหุปัญญาด้านที่ 1 ความฉลาดทางด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ด้านที่ 3 ความฉลาดทางด้านดนตรี (Musical Intelligence) ด้านที่ 4 ความฉลาดทางด้านมิติ (Spatial Intelligence) และด้านที่ 5 ความฉลาดทางด้านเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily-kinesthetic Intelligence)

2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นโดยให้ผู้เรียน คิดสร้างสรรค์ออกแบบกิจกรรมเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะจิตอาสาสอดคล้องกับการส่งเสริมพหุปัญญาด้านที่ 4 ความฉลาดทางด้านมิติ (Spatial Intelligence) ด้านที่ 5 ความฉลาดทางด้านเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily-kinesthetic Intelligence) และด้านที่ 6 ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligences)

3. ทฤษฎีพหุปัญญา หมายถึง ความสามารถทางปัญญาของมนุษย์ที่แสดงออกมาในลักษณะที่เป็นความสามารถการคิดแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานหรือองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพมีคุณค่าต่อตนเองและเป็นที่ยอมรับของสังคม แบ่งออกเป็น

3 กลุ่มใหญ่ๆ กลุ่มแรกความสามารถพิเศษเกี่ยวข้องกับภาษา ได้แก่ คณิตศาสตร์ และ ตรรกะ กลุ่มที่สองความสามารถพิเศษเกี่ยวข้องกับวัตถุ ได้แก่ ดนตรี ภาษาและการเคลื่อนไหว กลุ่มที่สามความสามารถพิเศษเกี่ยวข้องกับบุคคล ได้แก่ ความฉลาดในการเข้าใจตัวเองและผู้อื่นหาก

4. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียน หมายถึง ข้อความที่อธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมปัญญาด้านต่าง ๆ ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีกิจกรรม 3 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ กระบวนการจัดกิจกรรม 7 ขั้นตอน, วิธีจัดกิจกรรม 3 ประเภท โดยมี ปัจจัยเกื้อหนุนการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 7 ปัจจัย ทั้งนี้ เพื่อให้ให้เกิดผลผลิตที่ประกอบด้วย 1) ความสามารถพิเศษและทักษะของนักเรียนและ 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยมีรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

4.1 ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารที่เป็นส่วนสำคัญในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหาร ครู ชุมชน นโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี

4.2 กระบวนการ หมายถึง ลำดับขั้นและวิธีจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา ประกอบไปด้วย 1) กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 2) วิธีจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.3 ผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการของการจัดกิจกรรมและวิธีจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทำให้นักเรียนมีพหุปัญญาเพิ่มขึ้น ได้แก่ ความสามารถพิเศษหรือทักษะที่เกิดขึ้นตามทฤษฎีพหุปัญญา และคุณลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์

5. โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบ เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาหรือตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2558

6. ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนระดับประถมศึกษาที่เรียนในโรงเรียนเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาหรือตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2558

7. เดลฟายแบบปรับปรุง หมายถึง วิธีลดระยะเวลาและการลดข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริม

พหุปัญญาของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัฒนามาจากเทคนิค
เดลฟายแบบเดิม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์